11.10.2016

Lausunto

Hotus
Hoitotyön tutkimussäätiö

Arvoisa *Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto*

Koskien lausuntopyyntöänne hallituksen esityksestä HE 134/2016vp valtion talousarvioksi vuodelle 2017, esitämme kuultavaksi tutkimusjohtaja Arja Holopaista. Lisäksi haluamme kirjallisesti lausua seuraavaa teemasta ”Sosiaalialan ja hoitotyön tutkimus ja niiden rahoitus”:

Hoitotyön tutkimussäätiö (Hotus) edustaa organisaatiota, jonka perustehtävänä on tutkimusnäyttöön perustuvan hoitotyön edistäminen. Esitämme, että Hotus katsotaan talousarvioesityksessä sellaiseksi yleishyödylliseksi toimijaksi, jonka toiminnan varmistamiseksi varataan määräraha vuoden 2017 talousarvioon. Esityksemme on 300 000 euroa.

Tehtävämme tutkimusorganisaatioiden keskuudessa sijoittuu olemassa olevan tutkimustiedon luotettavaan arviointiin ja tiivistämiseen sekä sen käytäntöön viemiseen toiminnan perustaksi. Tämän kaltainen tieto mahdollistaa näyttöön perustuvat päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä sekä potilaiden hoitoa koskevassa päätöksenteossa. Hotuksen toiminnan jatkuminen kansallisena näyttöön perustuvan toiminnan edistäjänä ei ole tulevaisuudessa mahdollista, ellei toiminnalle saada taloudellista tukea. Hotus on järjestelmällisesti rakentanut 10 vuotta kansallista yhteistyöverkostoa, jonka avulla ovat mahdollistuneet

- näytön tuottaminen, esim. hoitotyön suositukset käytännön työn perustaksi,
- sen levittäminen, esim. Hotuksen kotisivujen ja luentojen avulla,
- käyttöönotto, esim. yhtenäisten käytäntöjen käyttöönottoa tukeva toimintamalli,
- näyttöön perustuvan toiminnan seuranta ja arviointi, esim. yhteistyöhankkeet palveluorganisaatioiden kanssa.

Samalla päättyisi kahden Hotuksen hallinnoiman näyttöön perustuvaa terveydenhuoltoa tukevan kansainvälisen yhteistyökeskuksen aktiivinen toiminta suomalaisen hoitotyön hyväksi: 1) WHO Collaborating Centre for Nursing ja 2) The Finnish Centre for Evidence-Based Health Care: A Joanna Briggs Institute Centre of Excellence.

Hotuksen palveluksessa on tällä hetkellä kokoaikainen tutkimusjohtaja (toimii samalla yhteistyökeskusten johtajana), yksi kokoaikainen tutkija, yksi osa-aikainen (50 %) tutkija ja yksi osa-aikainen (80 %) hallintoassistentti. Taloudellisen tilanteen vuoksi olemme vuonna 2016 joutuneet irtisanomaan yhden osa-aikaisen tutkijan työsuhteen. Toiminnan jatkuminen nykyisessä laajuudessa on ollut mahdollista kattavan yhteistyöverkoston avulla. Yhteistyökumppaneihimme kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja koulutusorganisaatioita, tutkimuslaitoksia ja potilasjärjestöjä. Tilinpäätökset vuodelta 2014 ja 2015 kertovat Hotuksen varainhankinnan ja sijoitustoiminnan tuotoista, joilla toiminta pitäisi pystyä rahoittamaan.

	vuosi 2014	**vuosi 2015**
VARAINHANKINTA		
Tuotot	170,00	5 135,00
Kulut	-420,38	-341,26
VARAINHANKINTA YHTEENSÄ	-250,38	4 793,74
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-1 592,84	-127 192,05
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Sijoitustoiminnan tuotot	111 783,00	79 004,81
Sijoitustoiminnan kulut	-35 426,99	-32 057,90
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA YHTEENSÄ	76 356,01	46 946,91
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	74 763,17	-80 245,14
TILIKAUDEN TULOS	74 763,17	-80 245,14

Hotus
Hoitotyön tutkimussäätiö

Vuoden 2016 tulos jaksolla 1–7/2016 on -157 441,93. Vuodelle 2016 valtio myönsi avustusta 200 000 euroa, jonka ensimmäinen erä (70 000 €) maksettiin elokuussa 2016. Sekä vuoden 2014 että vuoden 2015 tilikauden tulosta korjasi valtion myöntämä avustus vuodelle 2014 (200 000 euroa) ja vuodelle 2015 (150 000 euroa). Säätiön pääoma (782 855,35 € vuonna 2014 ja 702 610,22 € vuonna 2015) pienenee koko ajan, ellei toiminnalle saada pysyvämmin ulkopuolista rahoitusta.

Hoitotyön tutkimussäätiö on voittoa tavoittelematon toiminnallinen säätiö, joka toiminnallaan toteuttaa terveydenhuoltolain (1326/2010), erityisesti § 8 laatu ja turvallisuus, tavoitteita ja säännösten toimeenpanoa. Perustehtävänämme on näyttöön perustuvan hoitotyön edistäminen ja vakiinnuttaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon kaikista ammattilaisista on viimeisimmän tilaston (THL 2015) mukaan lähes 75 % hoitotyöntekijöitä (sairaanhoitajat, terveydenhoitajat, kätilöt ja lähihoitajat). Näin ollen myös tulevassa SOTE:ssa hoitotyöntekijöiden toiminnalla on iso merkitys laadukkaiden, turvallisten ja asianmukaisten palvelujen ja käytäntöjen tuottamisessa. Nykytilanteessa tehottomat ja merkityksettömät käytännöt aiheuttavat turhia kustannuksia ja potilaille inhimillistä kärsimystä. SOTE-uudistus edellyttää sekä rakenteiden että sisältöjen kehittämistä hoito- ja palveluketjuissa. Sisältöjen osalta ei riitä, että kehittämisessä keskitytään pelkästään lääketieteellisen hoidon kehittämiseen näyttöön perustuen, koska se kattaa vain osan potilaan hoidosta. Tutkimustiedon arviointia ja tiivistämistä *hoitotyön* käytäntöjen perustaksi ei Suomessa tee kukaan muu toimija kuin Hotus. Esimerkiksi lääkitysvirheiden, painehaavojen ja kaatumisten ehkäisyssä hoitotyöntekijöiden työpanos on ratkaiseva.

Säätiön toiminnassa painottuvat:

1) luotettavaksi arvioidun tutkimustiedon tiivistäminen käytännön hoitotyössä helposti hyödynnettävään muotoon, esimerkiksi hoitotyön suositukset (Hotus), Näyttövinkit (Hotus) ja järjestelmälliset katsaukset (JBI-keskus).
2) näytön levittämistä ja käyttöönottoa tukevien tukirakenteiden kehittäminen käytäntöön, esimerkiksi erilaiset toimintamallit, artikkelit ja koulutukset.
3) yhteistyöhankkeet, joiden avulla tuetaan käytäntöjen kehittämistä niin, että ne perustuvat näyttöön (tutkittuun tietoon) ja ovat yhtenäisiä paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla. Hankkeidemme tuloksia on julkaistu artikkeleissa ja esitelty sekä kansallisissa että kansainvälisissä konferensseissa. Ne ovat myös Hotuksen kotisivuilta (www.hotus.fi) kaikkien vapaasti hyödynnettävissä.

Liitteessä 1 on kuvattu toimintaamme konkreettisemmin.

Valtion tähän mennessä myöntämä avustus on mahdollistanut toimintamme tässä laajuudessa. Pysyvän rahoituksen saaminen on edellytys toiminnan jatkumiselle.

Kunnioittaen,
Hoitotyön tutkimussäätiön hallituksen puolesta

Helvi Kyngäs, hallituksen puheenjohtaja
professori, Oulun yliopisto
ylihoitaja, sivuvirka Pohjois-Pohjanmaan shp

Nina Hahtela, hallituksen varapuheenjohtaja
puheenjohtaja, Suomen sairaanhoitajaliitto ry

Arja Holopainen, tutkimusjohtaja
Hoitotyön tutkimussäätiö sr.